

REDAKCIJOS KOLEGIJOS TRIBŪNA

(Nr.47)

Redkolegijos vardu svečias

Solistai ir choristai

Karas Ukrainoje nėra vien nuo proto nušokusio Rusijos prezidento solinis numeris. Net 90 proc. rusų tokius veiksmus pateisina ir austringai pritaria. Šimtamilijoninis choras garbina ir aukština tai, ką civilizuoja žmonijos dalis jau seniai yra išmetusi į gėdingiausių politinių avantiūrų šiukšlyną.

Kas atsitiko? Gal rusams katastrofiškai trūksta gyvybinės erdvės, gal gyventojų tankis Rusijoje pasiekė tokią ribą, kad kitos išeities paprasčiausiai nėra? O gal jie savoje valstybėje jau susitvarkė geriau nei vokiečiai savojoje, tad, kaip jiems nesvetima, ėmėsi kilnios misijos padėti susitvarkyti savo kaimynams, o vėliau ištiesti „broliškos pagalbos ranką“ kitiems? Pagaliau gal tie ukrainiečių nacionalistai tikrai nuo ryto iki vakaro „dubasina“ ir kitaip engia ten gyvenančius rusus, tad nieko kito neliko, kaip įbesti jiems į nugarą peilį?

Nieko panašaus! 143 milijonus gyventojų turinčiai Rusijai gyvybinės erdvės per akis. Tai viena rečiausiai žemėje apgyvendintų valstybių, kur vienam kvadratiniam kilometrui vidutiniškai tenka vos 8,3 gyventojų, o pasaulio vidurkis - 45! Apie tvarką vargu ar dera užsiminti - iki vokiškų standartų, švelniai sakant, kaip iki Mėnulio. Tai gal tariamos ar tikros skriaudos? Klausimas tikrai vertas dėmesio. Tačiau kad ir kaip pūstum šitą burbulą - širdgėla, skriauda, nepasitenkinimas, nuoskauda ir kiti skirtingų tautybių žmonių bendravimų lydintys atributai labai subjektyvus dalykas. Jų pagrindu nėra viena civilizauta valstybė toli siekiančių išvadų nedaro, juoba nepuola okupuoti svetimų teritorijų. Na, o jei apie nuoskaudas ir širdgėlas kalbėtume rimtai, tai ukrainiečiai bent jau turi ne subjektyvų ar kieno nors sugalvotą, o tarptautinei bendruomenei gerai žinomą faktą, kai NKVD galvažudžiai 1932-1933 metų žiemą badu numarino ir iššaudė septynis milijonus Rytų Ukrainos civilių gyventojų! Dabar ta nelaiminga teritorija, dar nepėjus sudūlėti holodomoro aukų kaulams, vėl verčiama kapinynu.

Politikai ir politologai vertindami tokius ir panašius įvykius savo išvadas dažniausiai grindžia geopolitiniais, ekonominiais ir kitokiais veiksniais, o paprastai tai telpa į du žodžius - valstybės interesai. Ne išimtis ir šis kartas, o ir formuluotė labai paprasta - Rusijos interesas sukurti buferinę zoną prieš Šiaurės aljansą ir sustiprinti savo įtaką Juodojoje jūroje bei visame Pietų regione! Gaila, bet už tokių vertinimų erdvės visada lieka tie, kurie daugiausiai nukentė, ir tie, kurie prisimenami tada, kai pradedamos skaičiuoti aukos. Tačiau ilgiausiai tylima apie tuos, kurie sudarė sąlygas agresijai kilti, tyliai ją palaikė ar net džiaugsmingai pritarė. Giliau pažvelgus būtent šitie dažniausiai ir esti pagrindinė varomoji jėga, kuria remiasi į valdžios viršūnę užsikabaroję didybės manijos kamuojami veikėjai. Pasaulis tai labai gerai suprato po Antrojo pasaulinio karo, todėl Niurnberge ir buvo tei-

VELNIŠKOS IDEOLOGIJOS ATOLAS

siami ne tik karo nusikaltimus vykdę asmenys, bet ir nacius palaikiusi vokiečių tauta.

Dabar po tiek metų tiesiog sunku patikėti, kad kaimyninės valstybės okupaciją, faktiškai naujo pasaulinio karo pradžią, vieningai laimintų net 90 proc. rusų tautos! Ne jau Rusijoje tik 10 proc. žmonių supranta, kad puolamas visada ginasi, kad jis visada sulaukia paramos, kad greitai į tai įsitraukia kitos valstybės, kad ilgainiui vis daugiau kraujo, karstų, prakeiksmų, motinų ašarų...

Lengviausia tokį elgesį paaiškinti visuotiniu proto užtemimu, o tai neretai pasitaiko pradėjus adoruoti kokį nors vieną asmenį ir per visus masinės informacijos kanalus plauti žmonėms smegenis. Tokią velniškos ideologijos naštą ant savo kupros yra tempę ne vieną kartą. Švietimo sistema ir masinės informacijos priemonės žmonių smegenis suprogramuoja taip, kad vadų ir jų veiksmų adoramimas tampa gyvenimo norma. Pamažu nyksta bet koks kritiškumas jų veiksmams, silpsta savarankiško mąstymo ir sprendimų priėmimo galios. Tuo pat metu didėja poreikis įsitemti, palaikyti, pritariti, kol bet kokia kitokia nuomonė ar veiksmas, nesutampantis su į galva įkalta ideologine kliše, kelia pyktį, įniršį ir agresiją. Tada žmonės, kitaip suprantantys pasaulį, norintys kitokio gyvenimo, savaime tampa priešiniais, dažniausiai fašistais!

Vargu ar reikia tuo labai stebėtis - chorai visada turi savo mylimą dainą.

apie tai, kad sovietų kariuomenė su savo parankiniais vengrų revoliucijų ir Prahos pavaršarį ne paskandino kraujuje, bet „gindami socializmo iškovojo išgelbėjo ten gyvenančias tautas nuo fašistų“, kitoks mąstymo būdas nėra paprastas dalykas. Neįsivaizduojant anų metų ideologinio preso svorio dabar sunku suvokti, kad, rodos, sveiko proto žmonės galėjo šventai tikėti, kad 1940 metais Lietuva, Latvija, Estija savanoriškai atsisakė savo valstybiškumo ir „džiaugsmingai įsiliejo į brolišką tarybinių tautų šeimą“. Civilių gyventojų žudynės, dešimtmečiais trukę taikių gyventojų trėmimai į Šiaurę buvo ne nusikaltimai žmogiškumui, bet „tarybinės liaudies kova su buržuaziniiais nacionalistais“, tiksliau sakant, fašistais. Suomų karą sovietai pradėjo ir stipriai į kaulus gavo ne siekdami užkariauti suverenią valstybę, bet „gindamiesi nuo suomių fašistų“. Retorika nepasikeitė net po to, kai visas pasaulis pasmerkė tokius veiksmus, o Tautų Lyga išmetė TSRS iš savo narių.

Su fašizmu aktyviai buvo kovojama ir šalies viduje. Savo valstybės piliečių masinės žudynės Sovietų Sąjungoje buvo įprastas dalykas. Čia jau paminėtas septynių milijonų Rytų Ukrainos gyventojų sunaikinimas nebuvo paprastas budelių visagalybės demonstravimas. Tačiau ir niekam pavojaus nekeliantys valstiečiai buvo sunaikinti todėl, kad „kėlė grėsmę visuotiniam šalies žemės ūkio kolektyvizavimui“. Mat pasiturintys Rytų Ukrainos ūkininkai

persisunkę žmonių neapykantos raugu, nukankinę ir kitaip sunaikinę dešimtis milijonų nekaltų gyvybių, iš viso neverti žmonių vardo, net „fašistas“ tokiems išgamoms įvardyti yra per švelnus žodis. Tačiau kaip pavadinti tuos, kurie tą velnišką ideologiją pateisino ir jai pritarė? kažkas buvo sugalvojęs tinkamą, bet dabar jau primirštą terminą - „homo sovieticus“.

Tuo metu iš pačios aukščiausios Rusijos tribūnos su neslepama nostalgija visiems „homo sovieticus“ ir likusiam pasauliui siunčiama žinia: „...Sovietų Sąjungos žlugimas buvo didžiausia XX amžiaus geopolitinė katastrofa!“ Budeliams reikia aukų?

Polišinelio paslapties baimė

Dar prieš dvidešimt metų ne tik patys rusai, bet ir likęs pasaulis turėjo vilties, kad vienoje didžiausių pasaulio valstybių istorijos pamokos bus teisingai įvertintos ir išmoktos. Iš pradžių taip ir buvo. TSRS liaudies deputatų suvažiavimas, o vėliau ir Rusijos Dūma pasmerkė masinį civilių gyventojų naikinimą, atskirų žmonių grupių ir ištisų tautų trėmimus, suverenių valstybių okupacijas, žmogaus teisių pažeidimą, tarptautinių sutarčių laužymą. Buvo pradėti viešinti dokumentai, atskleidžiantys šurpius sovietinės imperijos istorijos puslapius. Tačiau ne visi.

Daug kam iki šiol neiškiu, kodėl pripažindami vykdę pačius kliaukiausias nusikaltimus ir net paviešindami tai liudijančius dokumentus jie kažkodėl aršiai neigia, kad su naciais labai maloniai ir draugiškai bendradarbiavo iki pat 1941 metų birželio, kol tie, sulaužę Ribentropo-Molotovo paktą, užpuolė Sovietų Sąjungą. Juk tas jų bendradarbiavimas nebuvo labai kruvinas. Na, broliavosi, organizuodavo bendrus karinius manevrus, keitėsi žvalgybos informacija, mokė nacius, kurie intensyviai ruošėsi žydų genocidui, statyti koncentracijos lagerius, netoli Murmansko suteikė vokiečiams karinę jūrų bazę, kad jiems nereikėtų labai vargti okupuojant Norvegiją, dėl neišardomos draugystės grąžino Hitleriui iš Vokietijos nuo holokausto pabėgusius žydus, pagaliau lygiomis dalimis pasidalijo Europą. Sutikite, kad visa tai, nors ir pakankamai kliauku, palyginti su masinėmis žmonių ir tautų skerdynėmis, - vaikų žaidimai. Tad kodėl tai neigiamai, kodėl amerikiečių, britų, prancūzų paviešinti dokumentai, kino kronika, įvykių dalyvių prisiminimai vienareikšmiškai paskelbiami apokrifais arba specialiai suorganizuotomis provokacijomis?

Reikalas labai paprastas. Pripažinus tai iš pamatų griūtų mitas, kad naciai - amžinas ir mirtinas sovietų priešas, kad sovietinės sistemos padaryti nusikaltimai buvo ne pačių sovietų suplanuoti bei kruopščiai vykdoma velniška politika, bet išorės jėgų, t.y. tų pačių fašistų, išprovokuotų veiksmų pasekmė. Kitaip tariant - nenorėjom, bet nebuvo kitos išeities! O svarbiausia - tada patiems sau tektų prisipažinti, kas likusiam pasauliui seniai yra Polišinelio paslaptis, - kad tiek sovietų, tiek nacių ideologija yra heterozigotiniai dvyniai. Naciai rėmėsi klaidinga biologija, sovietai - klaidinga sociologija. Vieni žudė dėl to, kad kitus laikė nevertais gyventi dėl jų biologinių savybių, kiti naikino žmones pagal jų socialinę kilnę. Pirmieji arijų rasės išvesti taip ir nesusėję, o antrieji, nors dėl to reikėjo išžudyti 27 milijonus savo valstybės piliečių, iš kurių tik septyni milijonai padėjo galvas mūšio lauke, naujo tipo tarybinį žmogų vis dėlto sukūrė!

Socialinės inžinerijos jėga

Sustoję pusiaukelėje tikslo paprastai nepasiekia. Puse lūpų sakant tiesą, kita puse - tiesą su išlygomis, valstybės piliečiai taip ir lieka kažkur tarp melo ir tiesos nesakymo.

Pasikeitus Rusijoje politinei situacijai sovietinių piktžolių iš žmonių sąmonės niekas iki

► V.Putino kompanija kažkodėl aršiai neigia, kad su naciais labai maloniai ir draugiškai bendradarbiavo iki pat 1941 metų birželio, kol tie, sulaužę Ribentropo-Molotovo paktą, užpuolė Sovietų Sąjungą

Budeliams reikia aukų

1968 metais apkirptas, nuskustas ir kitaip išpešiotas buvau paimtas į tarnybą kariniame jūrų laivyne Sevastopolyje. Kadangi buvau ten vienintelis lietuvis, iš karto gavau pravardę „fašist“. Taip likimo draugai rusai, o ir tie patys ukrainiečiai vadindavo „pribaltus“. Tiesa, kiek vėliau, įsitikinę, kad nieko fašistiško neturiu, perkrikštijo į „niemec“, kol galiausiai prilipdė visiškai teisingą mano asmeniui pravardę - „neruskij“. Neprotestavau. Žmonėms, kuriems nuo pat vaikystės pasaulis buvo aiškinamas kaip nesibaigiantis karas su kitokiais ir kitaip galvojančiais, ką nors įrodyti buvo nepaprastai sunku.

Po daugelio metų, kai jau buvau įgijęs įvairnesnės patirties, pastebėjau, kad žodžiai „imperializmas“, „kapitalizmas“, „fašizmas“ yra taip stipriai įkalta jiems į smegenis, kad kitokiems terminams, kitokiai sampratai ten vietos nebėra. Vargu ar tuo reikia stebėtis. Metų metais skaitant ideologinio melo prifaršiuotus laikraščius ir žurnalus, klausantis, kaip radijas ir televizija nuo ryto iki vakaro trimituoja apie neregėtas tarybinės liaudies pergales,

labai įtariai žiūrėjo į kolchozų steigimą. Kaip netrukus paaiškėjo - ne be pagrindo. Nupjovę juos maitinančią bambagyslę sovietai iki pat savo agonijos galo taip ir neįstengė „nakormit narod“ (pamaitinti liaudį), kuri pusbadžiavo, o neretai vadavosi ir nuo visiško bado!

Iš savo namų sugrūstį į gyvulinius vagonus buvo tremiami ne tik atskirų socialinių sluoksnių atstovai, bet ir ištisos tautos. Kalmukai, ingušiai, čečėnai, Krymo totoriai, Pavolgio vokiečiai etc. esą buvę nepatikimi, ne visai lojalūs sovietų režimui, t.y. liaudies priešai, o naudojant įprastą terminiją - fašistai!

Klaikus ir kartu šiurpinantis moralinis cinizmas. Be gailėsčio naikinamos niekuo dėtos tautos, žmonių grupės ar atskiri žmonės, jų budeliai išaukštinami iki valstybės didvyrių rango, jiems statomi grandioziniai paminklai, ant krūtininių kabinami ordinarai ir medaliai, jų vardais pavadinami miestai, gatvės, parkai, gamyklos... o aukos paskelbiamos fašistais! Ar yra pasaulis, regėjęs didesnį fariziejškumą, didesnę panieką gyvybei, žmonių giminei? Vargu! Šitų Valpurgijos dešimtmečių įkvėpėjai, organizatoriai ir vykdytojai, iki kaulų smegenų

NACIONALINIŲ VERTYBIŲ RINKIMAI

2014

2014 metų NACIONALINĖS VERTYBĖS pristatomos penktadieniais „Žalgirio“ nacionalinio pasipriešinimo judėjimo priede su „Respublika“. Rašykite ir Jūs! NACIONALINIŲ VERTYBIŲ RINKIMAI 2014, A.Smetonos g. 2, Vilnius LT-01115, arba el.paštu redaktorius@respublika.net. Tel. (8-5) 212-35-25

Paulius KRUOPIS
Redkolegijos svečias

galo taip ir neišravėjo. Naujoji nomenklatura manipuliudama istoriniais faktais ir meistriskai žaisdama didelės tautos savigarba sukonstravo tai, ką psichologai vadina apmaudu - įsiūčio ir pagiežos būseną, sukelta įžeistos savimeilės ir paminto teisingumo. Apmaudu tręžiama dirva buvo puiki terpė suvežėti praejusių laikų nostalgijai. Pusiau iš sąmonės išrautas turinys, tik jau prismaigstytas nuoskaudos spygliukų, aplipdytas įžeistos garbės prieskoniais ir gausiai užpiltas patriotinių emocijų padažu, buvo pamažu pradėtas grūsti atgal į žmonių protus. Pastangos netruko subrandinti gausų derlių. Tauta visais įmanomais varžtais vėl buvo pritvirtinta prie vieno caro ir valstybės, ištrintos iš pasaulio žemėlapiu prieš ketvirtį amžiaus.

Ukrainos atvejais tai tik patvirtina. Krymą atplėšė 59 proc. ten gyvenančių rusų gelbėdami nuo 24 proc. ukrainiečių nacionalistų, t.y. fašistų, ir 12 proc. nežinia kaip ten atsirusių totorių. Ir veik visa rusų tauta tam priitaria! Bet kaip nepritari, juk savus nuo fašistų reikia ginti, antraip išpjaus, iškars arba kaip aštuonis tūkstančius lenkų karininkų Katynėje iš vokiškų pistoleto iššaudys į pakaušius ir buldozeriais sustūmę į anksčiau iškastas duobes, apipylę kalkėmis, paliks pūti!

Maržas? Bet apsidairykite, pagaliau pažūrėkite Lietuvoje taip keikiamas Rusijos TV kanalus, kur klausydami aukštų Dūmos pareigūnų ir paprastų rusų kalbų išgirsite dar ne tokių dalykų. Paaiškės, kad ukrainiečiai yra „machnovcai“, „benderovcai“ ir „petliurovcai“ kartu paėmus, apibendrintai išsireiškiant - fašistai! Ukraina taip pat neturi jokių teisių į valstybingumą ir jokio kito pasirinkimo, kaip glaustis prie Rusijos. Be viso kito, tokią valstybę kaip Lietuva, kurios, pasirodo, niekada ir nebuvo, apskritai reikia nutrinti nuo žemės paviršiaus kartu su visais „litovcais“. O juk jau XXI amžius, deja, retorika garbės nedarytų net viduramžiams. Tuo metu „liaudies masės“ Rusijoje iš palaimos kone sienomis lipa, žinomi kultūros ir meno veikėjai, dar taip neseniai laikyti inteligentais, pasirašinėja popierius, pritariančius karui, ir uoliai voliojasi politiniame purvyne.

Liūdna konstatuoti, bet panaši euforija apėmė ir dalį Lietuvos rusų. Per pergales II pasauliniame kare minėjimą Klaipėdoje kone kas trečias dalyvis prie švarko buvo prisisegęs Georgijaus juostelę, Rytų Ukrainos ir Krymo separatistų simboli.

Garbingas tai istorinis ženklas (deja, dabar jau subjaurotas), simbolizuojantis kautynių dūmus ir ugnį, karių narsą mūšio lauke. Vargu ar tų juostelių nešiotojai nesuvokė, kad Ukrainos įvykių fone tai reiškia tik viena - mes pritariame ir didžiuojamės, kad Rusija pradedą III pasaulinį karą, ir jei jos kariuomenė bus įvesta į Lietuvą, veiksime taip, kaip šiandien rusai Ukrainoje, t.y. kovosime prieš lietuvius ir kitokios mosties fašistus iki galutinės pergalės! Kažką panašaus iš tribūnos bandė pasakyti ne vienas oratorius neaiškiai vapėdamas, kad „fašizmas nepraeis“, kad „neleis fašizmui atgimti“, kad „fašistai bus sunaikinti“! Man, kviestam į tą šventę, ir kitiems be juostelių sunku ir keista buvo klausytis visiškai nenuovoka ir marazmą trenkiančių teiginių, bet kartu ir nesuprantama, kodėl žmonės čia atvykę ar čia jau ir gimę, naudodamiesi visomis demokratinėmis laisvėmis ir teisėmis, taip trokšta murgdytis patys ir murgdyti kitus pelkėje, iš kurios prieš ketvirtį amžiaus šiaip taip buvo ištraukti?

Belieka tik konstatuoti, kad jei kas nors trokšta sau ant kaklo užsinerti kilpą, kad ir ką jam kalbėtum, vis tiek vieną kartą užsiners. Baisi ir galinga socialinės inžinerijos, suprogramavusios naujo tipo tarybinį žmogų, jėga!

KAIP VILNIŲ ATGAVOME IR KAIP JŲ IŠSAUGOSIME?

lima sakyti, kad Vilnius gali priklausyti Lenkijai, jei šis miestas nuo seno buvo LDK sostinė, t.y. Lietuvos sostinė? Kaip Želigovskio operaciją galima laikyti gudria, sumania, kai vos prieš dieną, spalio 7-ąją, Suvalkų sutartimi Vilnius buvo pripažintas Lietuvos valstybei?

Šis gėdingas Lenkijos išpuolis, tuo metu sugriovęs santykius tarp lietuvių ir lenkų tautų, kai kurių dabartinių Lietuvos istorikų traktuojamas kone kaip žygdarbis. Dar trūksta, kad mes pradėtume švęsti Želigovskio sukilimą, juk, pasak kai kurių intelektualų, šis generolas irgi buvo lietuvis. Tačiau turėti lietuvišką kilmę nereiškia teisės save laikyti lietuviu. Tikras lietuvis siekia Tautai suteikti jos pačios savarankiškai valdomą valstybę, bet tiek Lucianas Želigovskis, tiek Juzefas Pilsudskis į Lietuvos valstybės idėją žiūrėjo paniekiamai. Šiandien pamirštame, kad Pilsudskis norėjo okupuoti Lietuvą ir padalyti į tris dalis: Rytų, Vidurio ir Kauno. Tai įrodo ir faktai: po Vilniaus užpuolimo lenkų kariuomenė veržėsi tolyn į Lietuvos gilumą, kol buvo sustabdyta ties Širvintomis ir Giedraičiais. Jei ne Tautų Sąjunga, lietuviai turėjo realią progą patys savomis jėgomis atsiimti Vilnių iš tų pačių asmenų, kurie pradėjo šią klasikinę operaciją. Todėl pelnytai šie karininkai turi būti laikomi lietuvių tautos išdavikais, bet ne tikrais šios tautos atstovais. Nes šie Lenkijos kariškiai niekada negynė nei lietuvių tautos, nei Lietuvos valstybės interesų.

► Dėl dabartinės Vilniaus krašto padėties daugiausia esame kalti patys, kad nesugebame integruoti šio krašto kitataučių

Tačiau lietuviai, net ir matydami, kaip Lenkijos laivas skęsta tarp Vokietijos ir Sovietų Sąjungos kariuomenių 1939-ųjų rugsėjį, nedūrė peilio lenkams į nugarą. Lietuva galėjo atsiimti Vilnių, kas jai tiesiogiai ir priklausė, bet šito niekingo veiksmo, kokį atliko Lenkija 1938-ųjų rudenį, užgrobdama Čekoslovakijai priklausiusią Tešino zoną, lietuviai nepadarė. Tiesa, aplinkybės, kuriomis Vilnius buvo atgautas, Lietuvai nebuvo palankios. Sovietų Sąjunga primetė savo sąlygas, o mūsų vadovai, tikėdamiesi ateityje išsaugoti nepriklausomą

pasirašė su SSRS savitarpio pagalba sutartį. Mainais į Vilniaus kraštą teko leisti dislokuoti Raudonosios armijos dalinius Lietuvos teritorijoje.

Nepaisant šių aplinkybių, Vilnius pagaliau tapo nepriklausomos Lietuvos sostine. Tačiau pats kraštas ir gyventojų tautinė tapatybė buvo pasikeitę. Praūžusi polonizacija,ėjusi ne tik iš Lenkijos valstybinių įstaigų, spaudos, švietimo, bet ir lenkų valdomos Vilniaus

► Vilnius lietuviams yra būtis, esmė. Lietuva be Vilniaus kaip karalius be karūnos

vyskupijos, pakeitė vietinių gyventojų požiūrį į kalbą, tautinį identitetą. Dešimtmečius vaikai nuo mažumės buvo mokomi, kad „Dievas danguje tik lenkiškai suprantas“. Tačiau vėliau tos tautinio identiteto problemos tik pagilėjo po Sovietų Sąjungos okupacijos, kai daug sulenkėjusių vietinių ar tarpukariu atsikrausčiusių gyventojų išvyko į Lenkiją, į Vilniaus kraštą buvo atkelta daug baltarusių, o per pirmus 10 pokario metų įsteigtos 367 lenkiškos ir uždarytos beveik visos lietuviškos mokyklos.

Tačiau šiandien situacija Pietryčių Lietuvoje ne pagerėjo, bet tik pablogėjo. Pirma, žvelgiant iš gyvenančių lietuvių pozicijų, yra žinoma, kad sparčiai nyksta lietuvių kalba, uždaromos lietuviškos mokyklos. Antra, dar didesnė problema, kad kitataučiai, ypač lenkakalbiai, savęs nelaiko Lietuvos valstybės dalimi. Bėda ta, kad apie 200 tūkst. lenkakalbių nėra integruoti į Lietuvos Respubliką. Nors švietimo srityje lenkų bendruomenė turi puikias sąlygas mokytis savo kalbos, istorijos, per daugiau nei 20 metų ši tautinė bendrija neįtraukta į Lietuvos politinį ir visuomeninį gyvenimą. Viskas, ką mes žinome iš žiniasklaidos apie lenkų bendruomenę, yra Tomaševskis ir Lenkų rinkimų akcija Lietuvoje. Kur tuomet Lietuvos valstybės vaidmuo?

Kitataučiai vaikai nėra skatinami mokytis lietuvių kalbos, istorija pateikiama iš Lenkijoje parašytų vadovėlių, statomi paminklai tūkstančius taikių gyventojų sunaikinusioms Armijai Krajovai, o gyvenvietėse ant kiekvieno namo pakabintos lentelės su gatvių pavadinimais lenkų kalba. Ar jums tai panašu į Lietuvą? Ir tai dar ne viskas. Rengiami įstatymai, įteisinantys vardų ir pavardžių rašymą nelietuviškais rašmenimis, ir dar siekiama įtvirtinti kitą kalbą kaip oficialią tame rajone, kuriame gyvena dau-

giau nei 10 proc. kitos tautos atstovų. Atleiskite, bet norėčiau visų jūsų paklausti: ar tokie žmonės iš Vilniaus krašto gali jaustis gyvenantys nepriklausomoje Lietuvos Respublikoje? Kaip Lietuvos valstybė gina jų kaip Lietuvos Respublikos piliečių teises nuo tokių antivalstybinių darinių kaip Lietuvos lenkų rinkimų akcija?

Ar mes suvokiame, kad teritorija aplink Vilnių tampa atskira respublika? Tokį kraštą, kuriame dominuoja neintegruoti į valstybės gyvenimą asmenys, galima nesunkiai paversti antivalstybiškai nusiteikusių piliečių zona. Kas padaryta Rytų Ukrainoje su vietos rusakalbiais, nesunkiai gali būti pakartota ir Pietryčių Lietuvoje. Galima net retoriškai susimąstyti, ar Vilniaus praradimas negalėtų pasikartoti. Ir ką lietuviai bei Lietuva daro, kad būtų užkirstas kelias bet kokiai Vilniaus krašto reokupacijai?

Istorija nėra tik romantinis vaizdinys, kuriuo galime grožėtis ir nieko nedaryti! Istorija nurodo mūsų valstybės praeities pasiekimus ir klaidas. Klausimas keliamas paprastas: ar norime, kad mūsų valstybė išliktų, ar stengsimės atsiriboti nuo praeities lyg laiko atgyvenos? Kol kas, rodos, einame antruoju keliu ir todėl turime bent suvokti šio naivaus pasirinkimo pasekmes.

Taigi, dėl dabartinės Vilniaus krašto padėties daugiausia esame kalti mes, kad nesugebame integruoti šio krašto kitataučių. Mes negalime pakeisti jų tautybės, to daryti ir nereikia, bet reikia ugdyti kitatautį kaip tvirtą Lietuvos valstybės patriotą. Juk galų gale Lietuva yra visų kitataučių Tėvynė, tiesiog tai reikia parodyti ir leisti tapti Lietuvos valstybės dalimi. Beje, patriotizmo stygius ryškiai matosi visoje Lietuvoje, kur gyvena ištisai lietuvių kilmės atstovai - bet jie nesieja savęs su Lietuvos valstybe.

Todėl noras sustiprinti Lietuvos valstybės idėją privalo eiti per lietuvišką istorijos vertinimą. Lietuvių tauta yra atskaitos taškas, atskaitos bendruomenė, o nacionalinė Lietuvos valstybė yra lietuvių tautos tikrovė. Turime džiaugtis, kad Vilnius buvo gražintas Lietuvai, bet turime ir toliau likti budrus, kad mūsų sostinė ir visa Lietuva nebūtų pajungta priešiskai valstybei. Tokiu atveju mes turime kuo tvirtiau surišti lietuvius ir Lietuvos piliečius su šiuo kraštu per jaunų šeimų kūrimo skatinimą, šauktinių karinę tarnybą, sustiprintą istorijos, pilietinio ugdymo mokymą mokyklose ir kitais būdais.

(Patrumfinta Jaunimo sambūrio „Pro Patria“ nario Pauliaus Kruopio kalba, pasakyta spalio 28 d. Vilniaus įgulos karininkų ramovėje Vilniaus atgavimo 75-ųjų metinių proga)